

4.4.6 Uudet kumppanuus- ja liiketoimintamallit suomalaisen vesiliiketoiminnan edistämiseksi

Käytettävissä olevan määrärahan yläraja: 100 000 €
Aikajänne: 6/2016-3/2017

Tietotarpeen tausta ja tarvekuvaus perusteluineen:

Gloaali tarve vesivarojen hallintaan, veden käyttöön, puhdistamiseen ja kierrätykseen liittyville ratkaisuille – palveluille, tuotteille ja teknologioille – kasvaa voimakkaasti. Puhtaan makean veden tarve lisääntyy vuoteen 2030 mennessä 30 %:lla.

Suomalaisilla toimijoilla on monipuolista, kansainvälisen tason vesiosaamista. Yhdyskuntien ja teollisuuden veden ja jäteveden käsittely hallitaan. Myös veden kierto, hydrologia, vesistöjen mallinnus- ja kunnostusosaaminen, monitorointi ja vesitaseiden hallinta ja vesistöjen monitavoitteinen käyttö ovat Suomessa huippuluokkaa.

Vesiluonnonvarojen hallintaan, suojeluun, kestävään hyödyntämiseen ja esimerkiksi vesihuoltoon liittyvä osaaminen Suomessa on suurelta osalta valtiollisissa tutkimuslaitoksissa, korkeakouluissa, kunnallisissa vesihuoltolaitoksissa ja hallinnossa. Julkisen sektorin tehtävä ei kuitenkaan ole harjoittaa kaupallista liiketoimintaa tai vastata vientimarkkinoiden kysyntään. Siksi on tarpeen kehittää uusia toimintamalleja ja menettelyjä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyölle ja kumppanuuksille, jotta mahdollistetaan julkisella sektorilla olevan korkeatasoisen osaamisen liikkuvuus ja hyödyntäminen liiketoiminnan kasvattamiseksi ja kansainvälistymisen ja viennin lisäämiseksi.

Suomalaisten tuotteiden, palveluiden ja osaamisen vientiedellytyksiä edesauttavat toimivat esimerkkiratkaisut kotimaan markkinoilla. Julkisilla hankinnoilla ja palveluilla on keskeinen asema vesihuollossa ja vesivarojen hallinnassa niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa. On tarpeen selvittää erityisesti uusiin innovatiivisiin, eri alojen osaamista yhdistäviin ratkaisuihin kannustavien julkisten hankintojen mahdollisuudet kotimaisen liiketoiminnan edistämiseksi ja vientiä edistävien referenssien aikaansaamiseksi.

Tutkimuskysymyksiä:

1. Millaisia toiminta- ja kumppanuusmalleja voitaisiin soveltaa suomalaisen vesihuolto ja vesivarojen osaamiseen perustuvien liiketoimintojen kehittämisessä ja miten niiden käyttöönotto voisi tapahtua? Erityisenä tapausesimerkinä tulee tarkastella vesihuolto-osaamiseen liittyvän vientimahdollisuuksien edistämistä.
2. Miten innovatiivisella julkisilla hankintamenettelyillä tai vaikuttavuusinvestoinneilla voidaan edistää uudenlaisten kumppanuuksien ja toimintamallien muodostumista sekä edistää suomalaiseen vesiosaamiseen liittyvien teknologioiden, osaamisen ja palveluiden kaupallista menestymistä kotimaassa ja vientimarkkinoilla.
3. Tunnistaa vastaavia julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuteen perustuvia toimintamalleja muissa vertailumaissa. Selvittää millä tavalla näissä maissa valtio osallistuu tällaisten toimintamallien edistämiseen ja rahoittamiseen (erityisesti pääomittamiseen ja taserahoitukseen)? Millainen rooli valtiolla on muissa maissa vesiosaamiseen liittyvän

viennin edistämässä ja rahoittamisessa. Arvioida voidaanko vertailumaissa sovellettuja käytäntöjä soveltaa Suomessa?

Yhteydet hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelmaan, valtioneuvoston strategioihin ja muuhun selvitys- ja tutkimustoimintaan:

Hanke liittyy kahteen hallituksen toimintasuunnitelman kärkihankkeeseen:

- Suomalainen ruoantuotanto kannattavaksi, kauppatase ja sininen biotalous nousuun, toimenpide 3. Veteen liittyvien elinkeinojen ja osaamisen avulla (sininen biotalous) lisätään kestävä kasvua.
- Vahvistetaan korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyötä innovaatioiden kaupallistamiseksi

Tietotuotannon pääasialliset muodot:

Selvitys tukee hallitusohjelman sinisen biotalouden kärkihankkeen toimeenpanoa tuottamalla tietoa uusista toimintamalleista ja mahdollisuuksista julkisen ja yksityisen sektorin välillä. Tietoa ja uusia toimintamalleja edistetään kärkihankkeen puitteissa toteutettavan vesiosaamisen vientiohjelmassa sekä muissa kansallisissa toimenpiteissä.

6.2.3 Eläinlääkäripalvelujen saatavuus ja kustannukset

Käytettävissä olevan määrärahan yläraja: 80 000 €
Aikajänne: 4/2016 -12/2016

Tietotarpeen tausta ja tarvekuvaus perusteluineen:

Eläinlääkintähuoltolaissa (765/2009) säädetään kunnan velvollisuudesta järjestää eläinlääkäripalveluita. Lain 11 §:n mukaan kunnan on järjestettävä arkipäivisin virka-aikana saatavilla oleva peruseläinlääkäripalvelu asukkaidensa pitämiä kotieläimiä varten. Muita kotieläimiä kuin hyötyeläimiä varten tämä palvelu on kuitenkin järjestettävä vain, jos palvelua ei ole muuten saatavilla yhteistoiminta-alueella. Lisäksi kunnan on lain 13 §:n nojalla järjestettävä päivystyspalvelu virka-ajan ulkopuolella tarvittavaa kiireellistä eläinlääkäripalvelua varten yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa. Kunta voi lain 17 §:n mukaan tehdä yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan kanssa sopimuksen peruseläinlääkäripalveluiden ja päivystyspalveluiden tuottamisesta.

Lauri Tarastin selvityksessä valtion aluehallinnon ja maakuntahallinnon uudistamisesta esitetään ympäristöterveydenhuollon eläinlääkäripalveluiden järjestämistä kahdeksalletoista maakunnalle. Maakunnat voivat palveluiden tuottajina käyttää itsensä lisäksi kuntia ja yrityksiä.

Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläisen tilannekatsauksessa kuntien kustannusten karsinnasta tehtäviä ja velvoitteita vähentämällä on esitetty selvitetäväksi lemmikkieläinten päivystysveloitteen siirtoa yksityisen sektorin hoidettavaksi.

Eläinlääkäripalvelujen järjestämiseksi tulevaisuudessa tarkoituksenmukaisella ja kustannustehokkaalla tavalla tarvitaan selvitys yksityisten eläinlääkäripalveluiden saatavuudesta, nykyisen palvelujen järjestämisveloitteen aiheuttamista kustannuksista kunnille sekä siitä, miten palvelut on järjestetty muualla.

Tutkimuskysymyksiä:

1. Millaisia sopimuksia kunnat ovat tehneet eläinlääkäripalveluja koskien?
2. Vastaavatko tehdyt sopimukset sisällöltään sitä, mitä laissa on tarkoitettu peruseläinlääkäripalveluilla ja kiireellisellä eläinlääkäripalvelulla?
3. Mitä palveluita olisi saatavilla yksityiseltä sektorilta ja olisiko palveluita saatavilla kaikkialla Suomessa?
4. Missä laajuudessa tuotantoeläimille on saatavissa palveluita yksityisiltä eläinlääkäriasemaketoilta tai muilta tuottajilta nyt ja tulevaisuudessa?
5. Miten eläinlääkäripalvelut on järjestetty Norjassa ja Ruotsissa?
6. Miten suuria kustannuksia kunnille aiheutuu eläinlääkäripalvelujen tarjoamisesta?

Yhteydet hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelmaan, valtioneuvoston strategioihin ja muuhun selvitys- ja tutkimustoimintaan:

Selvityshenkilö Lauri Tarasti: Valtion aluehallinnon ja maakuntahallinnon uudistaminen

Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläisen tilannekatsaus 17.2.2016: Kuntien kustannusten karsinta tehtäviä ja velvoitteita vähentämällä

Tietotuotannon pääasialliset muodot:

- kysely kunnille ja palvelujentarjoajille
- kuntien tekemien sopimusten sisällön vertaaminen lainsäädäntöön
- kunnille aiheutuneiden kustannusten selvitys kustannuspaikoittain
- selvitys Ruotsin ja Norjan vastaavista palveluista tutustumalla kirjalliseen materiaaliin, kirjallisilla kysymyksillä ja haastatteluilla

7.10.1 Suomalaisen työn tulevaisuus

Käytettävissä olevan määrärahan yläraja: 100 000 €
Aikajänne: 06/2016–02/2017

Tietotarpeen tausta ja tarvekuvaus perusteluineen:

Selvityksessä etsitään vastauksia laajoihin työn tekemisen tulevaisuutta luotaaviin kysymyksiin. Neljäs teollinen vallankumous, uudet teknologiat ja digitalisaatio, väestönmuutos, globaalit arvovirrat ja uudet taloudet, kuten alustatalous ja jakamistalous, muovaavat työn tekemisen tapoja. Työ ja sen mukanaan tuoma hyvinvointi ovat yhteiskuntamme perustaa ja nyt ollaan historiallisesti radikaalin murroksen edessä. Mitä tämä murros tarkoittaa Suomelle? Onko tavallinen työ katoamassa Suomesta? Millaista uutta työtä teknologian kehitys luo? Miten tulevaisuudessa tapahtuu yhteiskuntaan kiinnittyminen, jos työn tekemisen tavat mullistuvat? Selvityksen tuloksena on päivitetty, punnittu tilannekuva työn tulevaisuudesta noin 20 vuoden aikajänteellä.

Selvityksen tekijälle on eduksi laaja ymmärrys tulevaisuustyöstä ja ennakoinnista. Toivomme osallistavaa toteutustapaa. Haettavana oleva selvitys on osa hallituksen tulevaisuusselonteon taustaa. Tulevaisuusselonteoissa on käsitelty Suomen tulevaisuuden keskeisiä kysymyksiä eduskunnan ja hallituksen välisenä vuoropuheluna. Selontekomenettelyssä valtioneuvosto on kerran vaalikaudessa antanut eduskunnalle pitkän aikaväin kysymyksiä tarkastelevan selonteon, ja eduskunnan tulevaisuusvaliokunta on laatinut siitä mietinnön. Työhön on usein liittynyt alueellisia tulevaisuusfoorumeita ja muita selvityksiä ja selontekoja on myös arvioitu säännöllisesti. Ensimmäisen kerran tulevaisuusselonteko annettiin vuonna 1993, ja seuraavat vuosina 1996–1997, 2001, 2004, 2009 ja 2013.

Tutkimuskysymyksiä:

- Miltä näyttää suomalainen työelämä vuonna 2036 ja miten työmarkkinat muuttuvat; miten arvioidaan työpaikkarakenteen, työn tekemisen tapojen ja työvoimaan liittyvien ominaisuuksien muuttuvan?
- Suomi on jo palvelutalous; mitä seuraavaksi? Millaisia ovat globaalien työn murroksen, neljännen teollisen vallankumouksen ja uusien talouksien (alustatalous, jakamistalous ym.) vaikutukset työhön ja millaisia mahdollisuuksia ne luovat Suomelle käytännössä?
- Tiivis katsaus aikaisemman tutkimuksen perusteella työn murrokseen, trendeihin ja tulevaisuuden kehityskuluihin.
- Millaisia päätös- ja lainsäädäntötarpeita työn murros synnyttää tulevaisuudessa ja miten niihin valmistaudutaan?

Yhteydet hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelmaan, valtioneuvoston strategioihin ja muuhun selvitys- ja tutkimustoimintaan:

Hallituksen tulevaisuusselonteko.

Tietotuotannon pääasialliset muodot:

Mahdollisuuksien mukaan visuaalisesti esitetty selvitysraportti, jossa on selkeästi kuvattu hankkeen toteutus, tulokset ja toimenpide-ehdotukset. Työhön on hyvä sisältyä aikaisempien tulevaisuuselontekojen ja muun olemassa olevan kotimaisen ja kansainvälisen tulevaisuustyön ja tutkimuksen analyyttistä hyödyntämistä.